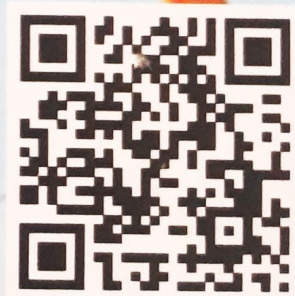

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

навчальний посібник

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

**ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*За редакцією
Т.Є. Кучеренко,
Л.Ю. Мельник,
В.Ф. Станкевич*

Умань
Видавець «Сочінський М. М.»
2024

УДК 631.162(075.8)

О-176

Автори:

Аніщенко Г.Ю., Андрусяк В.М., Іванова Н.А., Крочак О.І.,
Кучеренко Т.Є., Матрос О.М., Михайловина С.О., Мельник Л.Ю.,
Оляднічук Н.В., Поліщук О.М., Підлубна О.Д., Ратушна О.П., Станкевич В.Ф.

Рецензенти:

Василішин С. І. доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Державного біотехнологічного університету

Дубініна М. В. доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

Гриф «Рекомендовано Вченою радою Уманського національного університету садівництва» надано 26 грудня 2023 року (протокол № 4 від 26.12.2023 р.)

О-176 **Облік і звітність сільськогосподарських підприємств: навч. посіб. /** Г.Ю. Аніщенко та ін.; за ред. Т.Є. Кучеренко, Л.Ю. Мельник, В.Ф. Станкевич. – Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2024. – 564 с.

ISBN 978-966-304-527-6

У навчальному посібнику комплексно розглядаються нормативно-правові, теоретичні та практичні основи бухгалтерського обліку і звітності сільськогосподарських підприємств. Відповідно до діючого законодавства описано первинний, аналітичний, синтетичний облік активів, зобов'язань і власного капіталу сільськогосподарських підприємств, особливості відображення їх в окремих формах фінансової звітності. Розглянуто порядок оподаткування суб'єктів діяльності в аграрній сфері залежно від обраної ними системи оподаткування, вимоги і принципи заповнення податкових декларацій, терміни їх подання і сплати податків. На конкретних прикладах висвітлені теоретичні та прикладні основи відображення в бухгалтерському обліку й звітності різних господарських операцій.

Видання призначене для студентів економічних спеціальностей закладів освіти всіх рівнів акредитації, викладачів, аспірантів, науковців та фахівців з бухгалтерського обліку.

УДК 631.162(075.8)

ISBN 978-966-304-527-6

© Уманський національний університет садівництва, 2024

180 – річчю
**Уманського національного
університету садівництва
присвячується**

ПЕРЕДМОВА

Перед сучасною системою освіти стоїть завдання створення умов для формування творчої особистості розкриття її потенціальних можливостей і розвитку здібностей.

Навчальний посібник «Облік і звітність сільськогосподарських підприємств» є актуальним і таким, що відповідає вимогам часу. Це обумовлено в першу чергу потребою постійного оновлення навчальних матеріалів з облікових дисциплін, які серед економічних мають найбільшу залежність від постійних змін чинних нормативно-правових актів; по друге – з особливостями обліку і звітності сільськогосподарських підприємств. При викладенні матеріалу враховані зміни і доповнення до нормативно-правових актів України, чинних станом на 31 грудня 2023 року.

У навчальному посібнику комплексно розглядаються нормативно-правові, теоретичні та практичні основи бухгалтерського обліку і звітності сільськогосподарських підприємств. Відповідно до діючого законодавства описано первинний, аналітичний, синтетичний облік активів, зобов'язань і власного капіталу сільськогосподарських підприємств, особливості відображення їх в окремих формах фінансової звітності. Розглянуто порядок оподаткування суб'єктів діяльності в аграрній сфері залежно від обраної ними системи оподаткування, вимоги і принципи заповнення податкових декларацій, терміни їх подання і сплати податків.

На конкретних прикладах висвітлені теоретичні та прикладні основи відображення в бухгалтерському обліку й звітності різних господарських операцій. Текст навчального посібника викладено логічно, з наведенням таблиць, схем, рисунків, прикладів, що сприяє кращому розумінню матеріалу та його засвоєнню. Систематизований матеріал викладено у 13 розділах, які доповнюються питаннями для самоперевірки та тестами.

Навчальний посібник призначений для здобувачів економічних спеціальностей закладів освіти усіх рівнів акредитації. Може бути корисний фахівцям з бухгалтерського обліку, викладачам, аспірантам, науковцям.

<...>

Зміст	Стор.
Передмова	3
РОЗДІЛ 1. Загальні положення організації обліку в сільськогосподарських підприємствах	4
1.1. Особливі форми господарювання в сільському господарстві	7
1.2. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності сільськогосподарських підприємств	13
1.3. Галузеві особливості, що впливають на організацію обліку у сільськогосподарських підприємствах	16
1.4. Основні аспекти облікової політики сільськогосподарських підприємств	26
Питання для самоперевірки	34
Тести	34
РОЗДІЛ 2. Облік необоротних активів	38
2.1. Нормативно-правове забезпечення обліку необоротних активів	38
2.2. Оцінка необоротних активів	44
2.3. Первинний облік основних засобів	53
2.4. Первинний облік нематеріальних активів	57
2.5. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів	61
2.6. Синтетичний та аналітичний облік нематеріальних активів	76
2.7 Знос (амортизація) необоротних активів	83
Питання для самоперевірки	95
Тести	95
РОЗДІЛ 3. Облік земель та земельних відносин	102
3.1. Правові аспекти обліку земель та земельних відносин	102
3.2. Плата за землю	106
3.3. Облік оренди земельних ділянок і часток (паїв)	113
3.4. Облік та оподаткування операцій за договором емфітевзису	116
3.5. Відповідальність за порушення земельного законодавства	124
Питання для самоперевірки	129
Тести	129
РОЗДІЛ 4. Облік біологічних активів	135
4.1. Визначення, визнання і оцінка біологічних активів	135
4.2. Класифікація біологічних активів	139
4.3. Первинний облік довгострокових біологічних активів	142
4.4. Первинний облік поточних біологічних активів	149
4.5. Синтетичний та аналітичний облік біологічних активів	161
Питання для самоперевірки	170
Тести	171
РОЗДІЛ 5. Облік виробничих запасів	176
5.1. Визначення, визнання, оцінка та види виробничих запасів	176
5.2. Первинний облік надходження виробничих запасів	180
5.3. Первинний облік вибуття виробничих запасів	184

5.4. Організація складського господарства	189
5.5. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів	191
Питання для самоперевірки	196
Тести	196
РОЗДІЛ 6. Облік сільськогосподарської продукції	200
6.1. Первісне визнання сільськогосподарської продукції та її оцінка	200
6.2. Первинний облік продукції рослинництва	201
6.3. Первинний облік продукції тваринництва	209
6.4. Синтетичний та аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва	214
Питання для самоперевірки	216
Тести	216
РОЗДІЛ 7. Облік витрат виробництва та виходу сільськогосподарської продукції, калькулювання її собівартості	221
7.1. Нормативно-правове забезпечення обліку витрат виробництва	221
7.2. Облік витрат допоміжних виробництв	224
7.3. Облік витрат і виходу продукції рослинництва	239
7.4. Облік витрат і виходу продукції тваринництва	250
7.5. Облік витрат і виходу продукції промислових виробництв	256
7.6. Калькулювання собівартості робіт, послуг, сільськогосподарської продукції	260
Питання для самоперевірки	278
Тести	278
РОЗДІЛ 8. Облік розрахунків за виплатами працівникам в сільськогосподарських підприємствах	283
8.1. Нормативно-правове забезпечення оплати праці та розрахунків за виплатами працівникам	283
8.2. Первинний та зведений облік праці та її оплати в сільському господарстві	291
8.3. Облік розрахунків та оподаткування заробітної плати	299
8.4. Облік та звітність розрахунків за виплатами працівникам	305
8.5. Облік розрахунків щорічних і додаткових відпусток	310
8.6. Облік розрахунків за виплатами допомоги з тимчасової непрацездатності	315
Питання для самоперевірки	321
Тести	321
РОЗДІЛ 9. Облік власного капіталу та розрахунків за дивідендами	327
9.1. Нормативно-правові аспекти та особливості формування власного капіталу сільськогосподарських підприємств	327
9.2. Облік інших видів власного капіталу	333
9.3. Відображення операцій з обліку власного капіталу у фінансовій звітності	342
9.4. Облік і звітність щодо нарахування та виплати дивідендів	344

Питання для самоперевірки	349
Тести	349
РОЗДІЛ 10. Облік цільового фінансування	355
10.1. Нормативне забезпечення цільового фінансування сільськогосподарських товаровиробників	355
10.2. Облік цільового фінансування і відображення у звітності	363
Питання для самоперевірки	376
Тести	376
РОЗДІЛ 11. Особливості обліку витрат, доходів звітного періоду, результатів діяльності та нерозподіленого прибутку сільськогосподарських підприємств	380
11.1. Облік доходів сільськогосподарської діяльності та відображення їх у фінансовій звітності	380
11.2. Облік витрат звітного періоду та відображення їх у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств	403
11.3. Формування фінансового результату та облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)	425
Питання для самоперевірки	430
Тести	430
РОЗДІЛ 12. Фінансова звітність сільськогосподарських підприємств	434
12.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)	434
12.2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи)	449
12.3. Звіт про рух грошових коштів	459
12.4. Звіт про власний капітал	476
12.5. Примітки до річної фінансової звітності	485
12.6. Спрощена фінансова звітність	506
Питання для самоперевірки	517
Тести	517
РОЗДІЛ 13. Оподаткування і податкова звітність сільськогосподарських підприємств	523
13.1. Загальна система оподаткування	523
13.2. Система оподаткування зі сплатою єдиного податку третьої і четвертої групи	531
13.3. Оподаткування ПДВ діяльності у сфері сільського, лісового господарства та рибальства	541
13.4. Податкова звітність	552
Питання для самоперевірки	554
Тести	554
Список рекомендованих джерел	558

Навчальне видання

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 04.03.2024. Формат 60x84/16.
Папір офсет. Друк цифров. Ум. друк. арк. 32,72.
Тираж 300 пр. Зам. № 812 (445)

Видавець і виготівник «Сочінський М. М.»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (093) 117-08-86, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com